

ДО ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

В.Л. Кірющенко, студент 1 курсу

С. О. Гарькавець, доктор психологічних наук, професор

Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля,
кафедра психології,
м. Северодонецьк

Витоки гендерної дискримінації потрібно шукати ще в стародавні часи. Вже тоді вчені та політики прикривали нерівноправне положення жінки в суспільстві дискусіями про те, чи є жінка людиною, і чи має вона душу. Погляд на жінку, як неповноцінну істоту знайшов своє відображення в теологічних і філософських працях стародавнього світу. Так, Сократ свого часу стверджував: «Три речі можна вважати щастям: що ти не дика тварина; що ти грек, а не варвар; що ти чоловік, а не жінка».

Відомо, що така проблема нікуди не зникла й у сучасному світі. Дана проблема є актуальною й в Україні, а саме проблема гендерної нерівності у суспільстві та сім'ї. Зверхнє ставлення стосовно жінки у суспільстві виглядає більш ірраціонально ніж раціонально, та веде до виникнення різних комплексів неповноцінності, заниженої самооцінки та пригніченого психологічного стану. Жінці, заздалегідь, важче зробити кар'єру та досягти певного успіху у політиці й в інших сферах життєдіяльності. Дивлячись на проблему такої нерівності у сучасному світі починаєш розуміти, що такі відносини стають нормою та сприймаються як правило для поведінки.

Але, що таке норма? У даному випадку, слід згадати видатного радянського вченого-психолога Л. С Виготського, який вважав, що поняття норми належить до числа найбільш складних та не визначених наукових уявлень [1]. При цьому, вчений стверджував, що у дійсності не існує ніякої норми, але зустрічається безмежна кількість різних варіацій, відхилень від них, і часто дуже складно сказати, де відхилення переходить ту межу, за якою починається сфера ненормального. І разом із цим, С. О. Гарькавець зазначає, що норма одночасно виступає мірою або еталоном для порівняння, певним середньостатистичним параметром, функціональним оптимумом, формою пристосування, ефективним алгоритмом функціонування [2].

Тобто, виходить так, що дискримінація жінок штучно та навмисно запроваджено як норму існування у суспільстві, з метою зневажання авторитету жінки як такої. Історично, чоловіки зайняли панівне становище в усіх сферах життєдіяльності, й саме тому, зародився стереотип: жінка – повинна берегти сімейне благополуччя та ніяким чином не втручатися в справи чоловіка, а чоловік повинен працювати, будувати свою кар'єру, займаючи певне положення володаря у сім'ї та суспільстві, залишаючи жінку завжди у тіні.

Гендерна нерівність призводить до сексизму – високомірного, зневажливого ставлення однієї статі до іншої [3]. У свою чергу, це сприяє формуванню у молодих людей певних моделей поведінки, гендерних стереотипів, які у дорослому житті будуть відтворені та задіяні.

Отже, проблема подолання гендерних стереотипів, і закріплення у якості соціальної норми поважного ставлення до особистості, не залежно від статі, є нагальною задачею українського суспільства.

Треба зауважити, що самостійно змінити власне ставлення до проблеми, зазвичай, людині дуже важко, оскільки цьому можуть заважати як захисні механізми психіки, так й сформовані заздалегідь установки свідомості. Тому процес подолання стереотипного ставлення до гендерних забубонів потребує системного втручання з боку суспільних і державних агентів впливу. Так, на рівні ООН утворені спеціальні комісії, які здійснюють функції з захисту прав людей із різних гендерних груп. Відповідно, встановлені міжнародні норми, щодо поведінки та сприйняття індивідами протилежної статі [4]. Наприклад, у відповідних документах зазначається: відносини між чоловіком і жінкою повинні бути рівні, а у єдиній родині все повинно належати їм порівну; чоловіки та жінки повинні бути однаково соціально захищені; повинна бути заборона на перегляд, трансляцію всіх фільмів, передач, дисків та інших матеріалів, які не підпадають під етично-моральні норми, а також, вести жорстке покарання за порушення цих законів; у кожній державі повинні бути

створені центри з захисту та контролю за реалізацію гендерної політики, тощо...

Зрозуміло, що в світі вже зроблено багато для вирішення проблеми гендерної нерівності, та постійно запроваджуються кроки з подолання бар'єрів між статями. Але, на сьогоднішній день, в Україні ще існують гендерні проблеми, які потрібно вирішити, щоб наша держава посіла гідне місце серед країн цивілізованого світу.

Таким чином, рушійною силою, стосовно гендерної рівності, повинна виступити держава, як гарант справедливості суспільних відносин. Тільки на державному рівні можливо зламати існуючі стереотипи щодо гендерних відносин та побудувати нові алгоритми взаємодії між статями, які б склали фундамент гендерної системи суспільства, у якому повністю буде поборена гендерна нерівність. Все це надасть можливість жінкам посісти гідне місце у суспільстві та підняти їхній авторитет на більш високий щабель у всіх соціальних сферах життєдіяльності.

Література

1. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский. – М. : АСТ : Астрель : Хранитель, 2008. – 671 с.
2. Гарькавець С. О. Соціально-нормативний конформізм особистості у психологічному вимірі: монографія / С. О Гарькавець. – Луганськ : вид-во «Ноулідж», 2010. – 343 с.
3. Гендерний підхід: історія, культура, суспільство / За заг. ред. Л. Гентош. – Львів : ВНТЛ-Класика, 2003.
4. Гендер і державна політика / Упоряд. П. Рекнін. – К. : Основи, 2004.